SÚHRNNÁ SPRÁVA

o koordinovaných kontrolách vykonaných podľa zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v roku 2012

I. ÚVOD

Zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ustanovuje podmienky a postupy pri prevencii závažných priemyselných havárií v podnikoch s prítomnosťou vybraných nebezpečných látok a na pripravenosť na ich zdolávanie, na znižovanie ich následkov na život a zdravie ľudí, životné prostredie a majetok v prípade ich vzniku.

V roku 2012 koordinované kontroly vykonali odbory inšpekcie ochrany vôd inšpektorátov životného prostredia SIŽP (ďalej OIOV) v spolupráci s orgánmi štátnej správy (OŠS) podľa § 26 ods. 1 písm. f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z., t.j. orgánmi inšpekcie prace - Národný inšpektorát práce (IP), orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi - Hasičský a záchranný zbor (HaZZ), orgánmi štátnej správy na úseku civilnej ochrany - odbory civilnej ochrany a krízového riedenia (OCOaKR), orgánmi na ochranu zdravia a štátnymi zdravotnými ústavmi - regionálne úrady verejného zdravotníctva (RÚVZ) a orgánmi štátnej banskej správy - obvodné banské úrady (OBÚ). Na koordinované kontroly v odôvodnených prípadoch boli prizývané aj miestne príslušné krajské úrady ŽP a miestne príslušné obvodné úrady ŽP.

V roku 2012 sa takto špecificky zamerané kontroly vykonávali v súlade s plánom hlavných úloh SIŽP (PHÚ SIŽP) na rok 2012 schváleným MŽP SR v rámci samostatnej hlavnej úlohy PHÚ SIŽP - Koordinovaná kontrola podnikov kategórie A a kategórie B podľa zákona č. 261/2002 Z.z.

Pri výbere kontrol sa vychádzalo z celoštátneho registra podnikov kategórie A a kategórie B, ktorý vedie MŽP SR.

Pre zabezpečenie koordinácie kontrolnej činnosti OŠS v roku 2012 boli zvolané koordinačné porady na úrovni ústredných OŠS a regionálnych OŠS. Cieľom porady na úrovni ústredných orgánov bolo prerokovanie vykonávania koordinovaných kontrol a vyhodnotenie spolupráce s jednotlivými OŠS vykonávajúcimi kontrolu podľa zákona č. 261/2002 Z.z. a prerokovanie návrhu plánu koordinovaných kontrol na rok 2013. Na regionálnej úrovni koordinačné porady boli zamerané na postup a rozsah vykonania koordinovanej kontroly a určenie konkrétneho objektu v podniku, kde sa bude vykonávať kontrola (závod, prevádzka, resp. zariadenie) a prípravu plánu koordinovaných kontrol na rok 2013.

II. VÝSLEDKY KONTROL

V roku 2012 vykonali OIOV celkovo 40 kontrol podľa zákona č. 261/2002 Z.z. Prehľad o vykonaných kontrolách v roku 2012 a rozdelenie podnikov podľa územnej pôsobnosti OIOV je v tabuľke č. 1. Z uvedeného prehľadu vyplýva, že v roku 2012, pri dodržaní zákonom stanoveného intervalu kontrol, najviac kontrol zameraných na prevenciu závažných priemyselných havárií vykonali OIOV Banská Bystrica a OIOV Košice.

Tabuľka č. 1

OIOV	podnik zaradený do kategórie A		podnik zaradený do kategórie B		spolu	
	kontroly	porušenie zákona	kontroly	porušenie zákona	kontroly	porušenie zákona
	počet					
BA	2	1	2	0	***4***	***1***
SPNR	3	0	3	0	***6+1****	***0***
ZA	2	0	4	0	***6***	***1***
BB	2	0	8	2	***10+2*****	***2***
KE	2	0	8	1	***10+1*****	***1***
spolu	***11***	***1***	***25***	***3***	***36+1*+3*****	***5***

BA - Bratislava, SPNR - stále pracovisko Nitra, ZA - Žilina, BB - Banská Bystrica, KE – Košice

** - nekategorizovaný podnik, nakoľko nespadá pod zákon č. 261/2002 Z.z. (E.ON Elektrárne s.r.o. - Paroplynová elektráreň Malženice), kontrola bola zamerané na preverenie prítomnosti vybraných nebezpečných látok podľa zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a povinností vyplývajúcich pre prevádzkovateľov z tohto zákona*

*** - podniky vyradené do nekategorizovaných podnikov (2 podniky kategórie A a 1 podnik kategória B)*

Z celkového počtu 40 kontrol vykonali OIOV 6 kontrol nad rámec schváleného plánu kontrol pre rok 2012 *(E.ON Elektrárne, s.r.o. - Paroplynová elektráreň Malženice, Metalurg_Steel, s.r.o. Dubnica nad Váhom, FORTISCHEM, a.s. Nováky, PTCHEM, s.r.o. Nemecká, Light Stabilizers, s.r.o. Strážske a Československá energetická spoločnosť, a.s. - Nový energetický závod Trebišov).*

Po schválení plánu kontrol na rok 2012 podnik *BUKOCEL, a.s. Hencovce* predložil nové oznámenie o zaradení podniku (na MŽP SR zaregistrované dňa 18.01.2012), podľa ktorého bol na základe množstva, požiarnej charakteristiky a druhu vybraných nebezpečných látok prítomných v podniku preradený z kategórie B do kategórie A.

Dňa od 21.12.2011 až po schválení plánu kontrol na rok 2012 oznámilo *Chemko Light Stabilizer s.r.o.* Strážske (kategória A), že prevádzkuje len čistenie odpadových vôd (predmetná činnosť nespadá pod zákon o prevencii závažných priemyselných havárií), ale následníckou organizáciou výrobného procesu a teda používania vybraných nebezpečných látok je Light Stabilizer, s.r.o. Strážske (kategória A), kde bola vykonaná kontrola.

Z celkového počtu 40 kontrol bolo koordinovaným spôsobom vykonaných 34 kontrol, z toho 4 kontroly boli vykonané po prvý krát, nakoľko išlo o novokategorizované podniky; *LAMPOGAS SK, s.r.o. - prevádzka Stáčacie miesto propán - bután Bratislava, Continental Automotive system Slovakia, s.r.o. Zvolen, Light Stabilizers, s.r.o. Strážske* (podniky kategórie A) a *EVONK FERMAS, s.r.o. Slovenská Ľupča* (podnik kategórie B).

Koordinované kontroly sa v roku 2012 vykonávali v súlade s § 27 ods. 3 a 8 cit. zákona za účasti orgánov štátnej správy (IP, HaZZ, OCOaKR, RÚVZ a OBÚ), ktoré vykonávajú kontrolu podľa cit. zákona, zákonom č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov. Koordinované kontroly boli zamerané na to, či je prevádzkovateľ schopný preukázať, že prijal opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií s ohľadom na rôzne činnosti vykonávané v podniku, t.j., či údaje a informácie uvedené v bezpečnostnej správe, havarijnom pláne, v podkladoch na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva alebo inej správe prevádzkovateľa adekvátne vyjadrujú podmienky v podniku, vrátane možných vonkajších zdrojov rizika, aj so zabezpečením príslušných prostriedkov na zdolanie závažnej priemyselnej havárie a obmedzenie jej následkov, zabezpečenie záchrannej služby ako aj informovanie verejnosti.

V rámci vykonaných koordinovaných kontrol sa preverovalo, či podnik splnil všetky povinnosti vyplývajúce z ustanovení zákona č. 261/2002 Z.z. a prijal všetky opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií s ohľadom na činnosti v ňom vykonávané a zároveň sa vykonala aj vizuálnu obhliadku za účelom preverenia, či predložená dokumentácia, vypracovaná v súlade s platnými právnymi predpismi na úseku prevencie závažných priemyselných havárií, zodpovedá skutočnému stavu pri používaní vybraných nebezpečných látok, t. j.:

- či sa podnik zakategorizoval podľa celkového množstva vybratých nebezpečných látok, ktoré sú prítomné v podniku (§4),
- či je prevádzkovateľ schopný preukázať, že prijal príslušné opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií (§ 3) s ohľadom na rôzne činnosti vykonávané v podniku, napr. či vypracoval a vedie predpísanú dokumentáciu a evidenciu - hodnotenie rizika (§ 6), program prevencie závažných priemyselných havárií (§ 7), bezpečnostný riadiaci systém (§ 8), bezpečnostná správa (§ 9), havarijný plán (§ 18) a podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva (§ 19),
- či údaje a informácie uvedené v bezpečnostnej správe, havarijnom pláne, v podkladoch na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva alebo inej správe prevádzkovateľa adekvátne vyjadrujú podmienky v podniku vrátane možných vonkajších zdrojov rizika,
- či je prevádzkovateľ schopný preukázať, že má alebo zabezpečil príslušné prostriedky na zdolanie závažnej priemyselnej havárie a obmedzenie jej následkov (§ 20),
- či prevádzkovateľ zabezpečil záchrannú službu (§ 21) a informovanie verejnosti (§ 22 a § 23),
- či prevádzkovateľ uzatvoril zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu (§ 28).

Z celkového počtu 40 kontrol vykonaných podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií vyplynulo, že 4 podniky nespadajú pod tento zákon, 1 podnik kategórie B - *Novácke chemické závody, a.s. Nováky v konkurze*, 2 podniky kategórie A - *JP foam manufacturing, s.r.o. Lučenec, Československá energetická spoločnosť, a.s. - nový energetický závod Trebišov* a jeden nekategorizovaný podnik - *E.ON Elektrárne, s.r.o. - Paroplynová elektráreň Malženice* a preto tieto podniky nebudú ďalej hodnotené.

1. Rozdelenie podnikov spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. podľa územného členenia

Rozdelenie podnikov spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. podľa územného členenia SR je uvedený v grafe č. 1.

graf č. 1

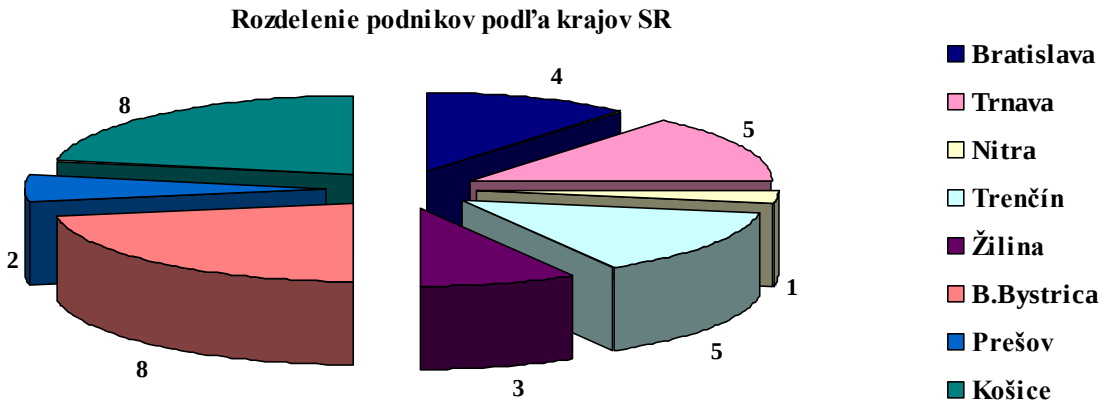

2. Umiestnenie podnikov spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z.

Rozdelenie podnikov podľa OIOV vzhľadom na ich umiestnenie k okoliu, CHVO, CHKO a podľa povodí riek s predpokladom ovplyvnenia hraničného profilu je uvedené v grafe č.2 a č.3. Z uvedeného tabuľkového prehľadu vyplýva, že najviac podnikov je umiestnených v priemyselných zónach.

graf č. 2

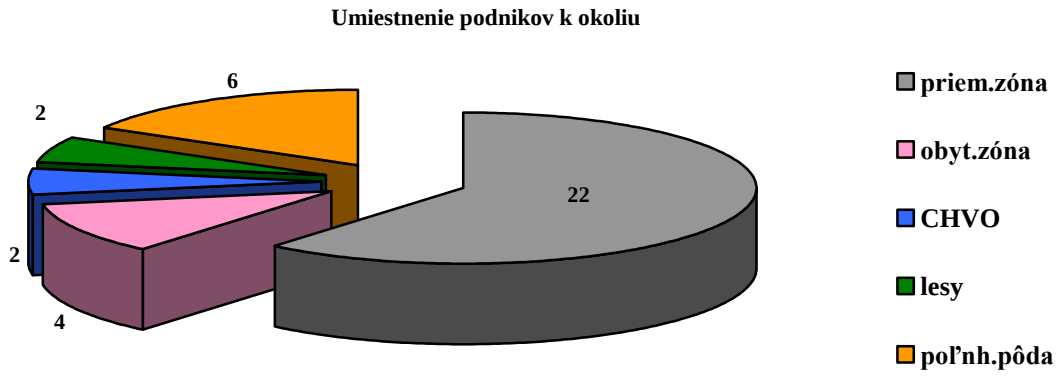

V CHVO Žitný ostrov sú umiestnené podniky *SLOVNAFT, a.s. - areál Bratislava, Slovnaft Petrochemicals, s.r.o. Bratislava* a zároveň sú to aj priemyselné zóny.

V obytnej zóne sú umiestené podniky *LAMPOGAS SK, s.r.o. Bratislava - stáčacie miesto propán - bután Bratislava, Ekolas, s.r.o. Padarovce, FORTISCHEM, s.r.o. Nováky a PTCHEM, s.r.o. Nemecká.*

graf č.3

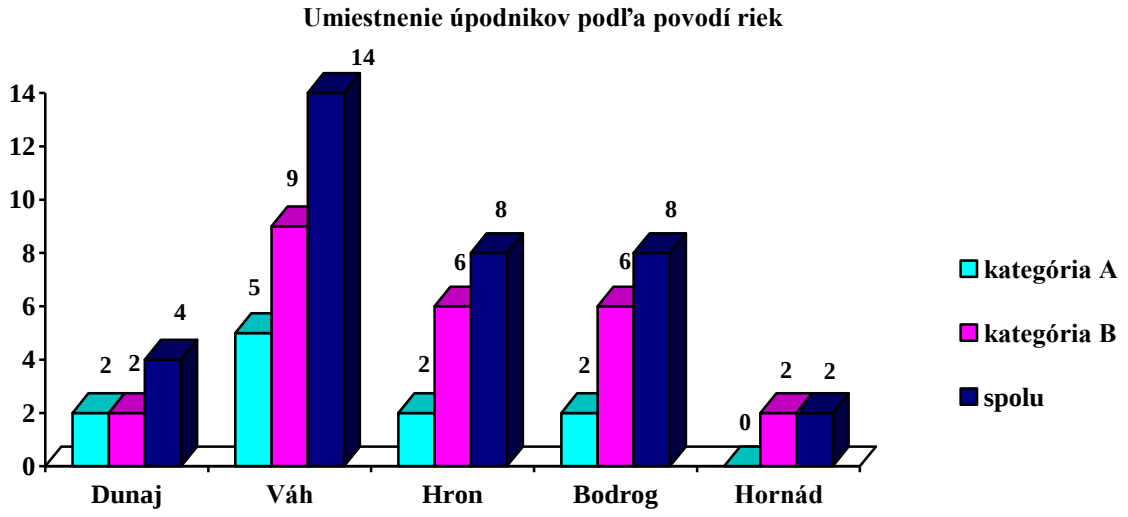

Všetky kontrolované podniky spadajúce po cit. zákon sa nachádzajú v úmorí Čierneho mora v povodí riek Dunaj, Váh, Hron, a Hornád.

Podniky, ktoré môžu ovplyvniť hraničné profily vodných tokov s Maďarskou republikou sa nachádzajú v okrese Bratislava (*SLOVNAFT, a.s. - areál Bratislava, Slovnaft Petrochemicals, s.r.o. Bratislava)* a v okrese Košice (*U.S.STEEL, Košice s.r.o.*).

3. Rozdelenie podnikov spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. podľa ekonomických činností

Rozdelenie podnikov podľa ekonomických činností SK NACE Rev.2 (klasifikácia ekonomických činností podľa vyhl. ŠÚ SR č. 306/2007 Z.z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia ekonomických činností) je uvedený v grafe č 4.

graf č. 4

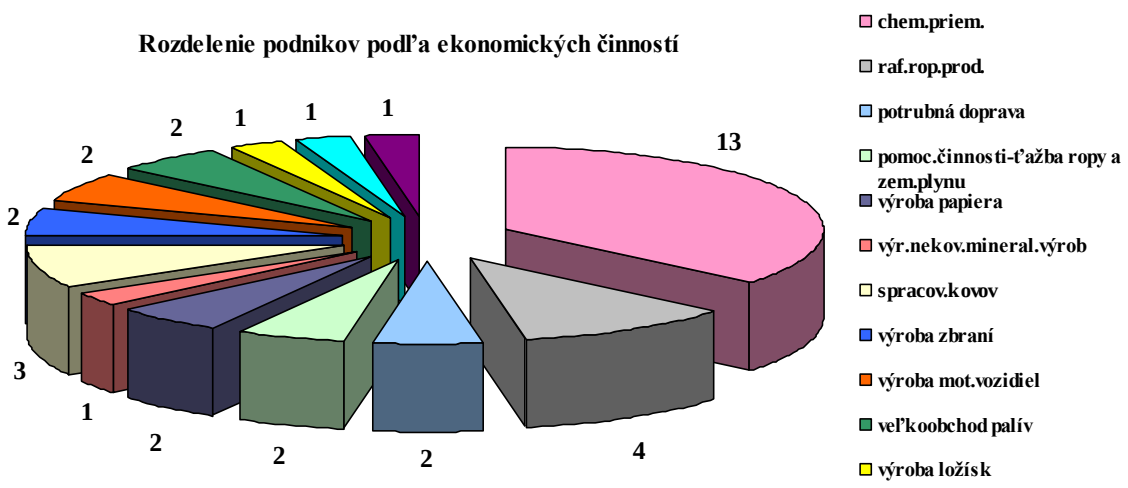

4. Spolupráca orgánov štátnej správy pri výkone koordinovaných kontrol

Spoluprácu OŠS pri kontrolách vykonaných koordinovaným spôsobom možno vyhodnotiť ako uspokojivú a prípadné problémy sú operatívne riešené.

Hlavný banský úrad ako orgán štátnej banskej správy sa prostredníctvom miestne príslušných obvodných banských úradov zúčastňoval všetkých koordinovaných kontrol v podnikoch, ktoré podliehali hlavnému dozoru orgánov štátnej banskej správy podľa zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov. Kontrolu vykonali v 3 podnikoch *(KONŠTRUKTA - Defence, a.s. PŠS Lieskovec, ZVS Holding, a.s. Dubnica nad Váhom a ORICA Slovakia, s.r.o. Humenné).*

OŠS uvedené v § 26 ods. 1 písm. f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z. vykonali v roku 2012 v rámci koordinovaných kontrol aj kontroly podľa osobitných predpisov. Z vykonaných kontrol vyplynulo, že v podnikoch spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. došlo k porušeniu osobitných predpisov, ale zistenými nedostatkami neboli porušené ustanovenia cit. zákona. Za porušenie povinností podľa osobitných predpisov OŠS vykonávajúce koordinovanú kontrolu podľa cit. zákona uložili opatrenia na nápravu (IP - 391 opatrení, HaZZ - 267 opatrení, RÚVZ - 7 opatrení a OKRaCO - 7 opatrení). Za uvedené nedostatky podľa osobitných predpisov neboli uložené pokuty.

5. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie A

V roku 2012 bolo v podnikoch kategórie A, ktoré spadali pod zákon č. 261/2002 Z.z. vykonaných 11 kontrol, z toho novo zaradené boli 3 podniky (*LAMPOGAS SK, s.r.o. Bratislava, stáčacie miesto propán - bután Bratislava, Continental Automotive System Slovakia, s.r.o. Zvolen a Light Stabilizers, s.r.o. Strážske*), v ktorých bola kontrola vykonaná prvý krát.

Z vykonaných kontrol v podnikoch kategórie A vyplynulo, že kontrolované podniky si splnili povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 261/2002 Z.z., okrem 2 podnikov, kde bolo zistené porušenie povinností na úseku prevencie závažných priemyselných havárií a bude im uložený sankčný postih (*LAMPOGAS SK, s.r.o. Bratislava, stáčacie miesto propán - bután Bratislava a Metalurg_Steel, s.r.o. Dubnica nad Váhom).*

V jednom prípade *(BUKOCEL, a.s. Hencovce)* bolo zistené, že havarijný plán nebol vypracovaný v súlade s Vyhl. MŽP SR č. 490/2002 Z.z. a preto spoločnosti boli uložené opatrenia na nápravu.

6. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie B

V roku 2012 bolo v podnikoch kategórie B, ktoré spadali pod zákon č. 261/2002 Z.z. vykonaných celkovo 25 kontrol, z toho novo zaradené boli 3 podniky (*EVONK FERMAS, s.r.o. Slovenská Ľupča, PTCHEM, s.r.o. Nemecká a FORTISCHEM, a.s. Nováky),* v ktorých bola kontrola vykonaná prvý krát.

Z vykonaných koordinovaných kontrol podnikoch kategórie B vyplynulo, že kontrolované podniky si splnili povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 261/2002 Z.z., okrem 3 podnikov, kde bolo zistené porušenie povinností na úseku prevencie závažných priemyselných havárií a bude im uložený sankčný postih (*Vojenský opravárenský podnik*

Nováky, a.s. Nováky, DIAKOL Strážske, s.r.o. Strážske a PTCHEM, s.r.o. Nemecká) a zároveň 1 podniku (*PTCHEM, s.r.o. Nemecká)* budú uložené aj opatrenia na odstránenie následkov protiprávneho konania.

7. Pokuty a opatrenia na nápravu

V roku 2012 uložil OIOV Košice v správnom konaní opatrenia na nápravu podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií spoločnosti *BUKOCEL, a.s. Hencovce* za nedostatky zistené kontrolou v roku 2012 a spoločnosti *OKTAN, a.s. Kežmarok* za nedostatky zistené v roku 2011.

V roku 2012 uložil OIOV Žilina v správnom konaní pokutu za porušenie zákonných povinnosti ustanovených na úseku prevencie závažných priemyselných havárií spoločnosti *Metalurg_Steel, s.r.o. Dubnica nad Váhom* za nedostatky zistené kontrolou v roku 2012 vo výške 3 000 eur a pokutu spoločnosti *BLOCKTRADE, s.r.o. Sklad technických plynov Bytča* za nedostatky zistené kontrolou v roku 2011 vo výške 300 eur.

III. BEZPEČNOSTNÉ SPRÁVY

SIŽP ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií sa okrem iného podľa § 26 ods. 5 písm. e) zákona č. 261/2002 Z.z. vyjadruje aj k bezpečnostným správam. V roku 2012 sa OIOV v rámci spolupráce orgánov štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií vyjadrovali k 3 bezpečnostným správam.

IV. ZÁVER

V roku 2012 vykonali OIOV 40 kontrol podľa zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z toho 6 kontrol nad rámec schváleného plánu, kde kontrola bola zameraná na preverenie celkového množstvo vybraných nebezpečných látok prítomných v podniku podľa cit. zákona.

Z vykonaných kontrol v roku 2012 vyplynulo, že z celkového počtu 36 podnikov spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. v 5 podnikoch (2 podniky kategórie A a 3 podniky kategórie B) bolo zistené porušenie ustanovení na úseku prevencie závažných priemyselných havárií a zároveň budú uložené opatrenia na odstránenie následkov protiprávneho konania.

Za porušenie zákonných povinností na úseku prevencie závažných priemyselných havárií uložili OIOV v správnom konaní v roku 2012 dve pokuty v celkovej výške 3 300 eur (*Metalurg_Steel, s.r.o. Dubnica nad Váhom* - 3 000 eur za porušenie zákonných povinností zistených pri kontrole v roku 2012 a 300 eur spoločnosti *BLOCKTRADE, s.r.o. Sklad technických plynov Bytča* za porušenie zákonných povinností zistených pri kontrole v roku 2011).